

Prizemlje ostane
tvoj na **START**

42. rednik

Prizemlje ostane
tvoj na **START**

Prizemlje ostane
tvoj na **START**

2

0

1

6

0

TRAPSAVEC

START

Prizemlje ostane
tvoj na **START**

OSADA HAVRANŮ

říjen 1947

Babí léto zvolna ustupovalo lezavému podzimu. Ranní mlha obestírala krajinu ze všech stran. Tulák se prodíral se porostem mladých stromů, které ho převyšovaly sotva o hlavu. Tváří zavadil o vlákno pavučiny, která se vinula mezi větvemi. Zarazil se, pokusil se opatrně ucouvnout, aby pavučinu neponičil, ale snažení bylo marné. S potrhanými stříbřitými vlákny si pohrával vítr. Tulák pokrčil rameny. Pokračoval v cestě.

Na kraj lesa se dostal zanedlouho. Rozprostírala se před ním bílá pláň. Nic víc, nic míň. Mlžný opar stále neopadl. Tulák sňal tornu ze zad, usedl na kámen. Dokud neuvidí na cestu, nepůjde dál. Tohle je zvláštní kraj. Kraj nikoho.

Jako z rodokapsu, napadlo ho. Robin a Jory příběhy amerického divokého západu milovali. To proto s ním občas trampovali. Připomínalo jim to kovbojská dobrodružství. Tulákovi ne. Dával přednost dobrodružstvím divokého západu rodné země, skromnějším, méně hrdinským. Lákal ho místní kraj. Pohraničí. Sudety.

Vytáhl z torny čutoru a napil se.

Pohledem pátral v bílé ploše před sebou. Přestávala být neprostupná. Po chvíli zahlédl obrys, tvar, který měl daleko k stromům a křoviskům, která doposud lemovala jeho cestu. Dům. Nebo možná chalupa. Chaloupka...

Tronu hodil na záda a vykročil přes louku směrem ke stavení. Dlouhou dobu to vypadalo, že se vůbec nepřibližuje. Tulákovi to nevadilo. Tenhle kraj byl zvláštní a on tu byl právě proto. Chaloupka ho přitahovala jako magnet.

Najednou stál u ní. Staříčké staveníčko, stěny ze dřeva, šindelová

střecha. Hroutící se zábradlí, vyviklané okenice. A pootevřené dveře.

Tulák zaváhal jen na okamžik. Přesně tohle hledal. Překročil práh a vstoupil do šera. Zamžoural očima, aby si zvykl na potemnělou místnost. Opatrně našlapoval, tušil na podlaze všelikeré předměty. Nerad by zakopl. Došel k oknu a pokusil se otevřít okenici. Panty zaskřípěly. Do světnice proniklo světlo.

Byla překvapivě zachovalá. Masivní dubový stůl, židle – sice převrácené, ale v pořádku. Svatý obrázek na stěně. U stěny postel s vyřezávaným čelem. Peřin se už ale zjevně někdo zmocnil. Což vlastně možná bylo dobře. Bůh ví, jak by teď vypadaly. V rohu kamínka, kolem se povalující dřevo a zmačkané papíry. Noviny. To Tuláka zaujalo. Shýbl se pro pomačkaný list a opatrně ho rovnal. Text byl místy zamazaný od sazí, přečetl jen útržky nápisů...

„NOVÉ ÚKOLY ČESKOSLOVENSKÉ ŠKOLY“ „PRAŽSKÝ HRAD NEVYHOŘEL“ „ZLOČINY NĚMĚCKÝCH VRAHŮ---“

27. května 1945 stálo v horním rohu.

Takže Češi, napadlo Tuláka. Žili tady Češi. Ale proč by odcházeli...? Byli to snad zlatokopové? Jedni z těch, co chtěli v Sudetech zbohatnout? Ale co by si vzali tady? Nebo tu přebývala Revoluční garda? Ti by si ale zajisté také vybrali něco honosnějšího...

Sebral ze země další list. Text byl ještě hůře čitelný a navíc byl tentokrát v němčině 15. August 1944. A nápisy opěvující německé úspěchy. Jedny z posledních, napadlo Tuláka.

Takže tu přeci jen žili Němci? Nevěděl. Obě možnosti mohly být pravdou. Sudetští Češi uměli německy, někteří zdejší Němci česky...

Pohledem zavadil o třetí zmačkaný list na zemi. Vypadal jinak. Papír byl pevnější, o to víc na něm bylo patrné pomačkání. Měl utržený roh...

„Ač máš,“ děl jsem, „už pleš kmeta, nejsi jistě žádná sketa,
pověz mi, ty duše kletá z plutónské tmy sirých lad...“

Havran. Tu báseň znal. Robin - na rozdíl od Joryho, byl blázen nejen do rodokapsů, ale do všeho amerického. I Poea četl se zaujetím. A právě tahle báseň uvízla v hlavě i Tulákovi. Takže české noviny, německé noviny a americká báseň v češtině. Tulák vzdal pokusy vydedukovat, kdo byl obyvatelem stavení. Asi Češi. Vlastně je to ale úplně jedno, napadlo ho. Češi nebo Němci. Mnohem zajímavější mu teď přišlo, proč někdo Havrana hodlal přihodit do ohně společně s novinami. List byl potištěný z obou stran. Nejspíš byl vytržen z knihy...

...a má duše z toho stínu, který k zemi nyní pad,
nezvedne se – nikdykrát!

Třeba za sebou někdo pátil minulost, napadlo Tuláka. Tu pošramocenou minulost zdejšího kraje, ze které třeba nezvedne se nikdykrát. Kdo ví. Třeba si tu jen tak bláhově vymýšlím, řekl si v duchu. Vždyť to ani nedává žádný smysl. Někdo žil v téhle prastaré chaloupce, kde lišky dávají dobrou noc a četl zrovna Havrana?

Papír pečlivě přeložil a zastrčil do kapsy.

Napřímil se a znovu si prohlížel místnost. Vlastně by to byla perfektní trampská chata, napadlo ho. Opravit okenice, jedna postel by byla málo, ale spát by se mohlo na půdě. V kamnech by pořád mělo jít zatopit. Tulák byl unešený představou, že tady založí novou trampskou osadu. Osadu Havranů.

březen 1948

Tulák, Robin a Jory si klestili cestu mezi stromy. Nějak povyrostly, pomyslel si Tulák. Tentokrát nebloudil, věděl, kam míří. Ani mlha by mu dnes nemohla zabránit v tom, aby ji našel. Loni na podzim tam jen poklidil, provizorně opravil okenice a dveře, ale dnes se společně s kamarády měl dát do přebudovávání chaloupky na osadní chatu. Věřil, že na tak malé, dekret na tak osamocené a nevýznamné staveníčko bude sotva chtít. Došli na kraj lesa, Tulák bezpečně poznal kámen, na kterém vloni čekal, až mlha opadne.

Dnes nebylo po mlze ani památky. Jenže ani po chaloupce.

Robin s Jorym vrhli na Tuláka tázavé pohledy. On zíral na louku před sebe. Táhle přeci byla. V dálce, malinká, ale byla.

Byla a JE. Musí tam být. Tulák beze slov vyrazil vpřed. Kamarádi jej následovali. Třeba chatu skutečně objeví. Možná jsme jen vylezli z lesa na špatném místě, nalhával sám sobě.

Ale čím delší cestu urazili, tím menší byla naděje, že se chata objeví.

„Tak kde je ta tvoje chata, Tuláku?“ zeptal se Jory a zastavil. Poznal, že kamarád už jen bezděčně bloumá, nejde na jisto. Tuláka v kapse pátil přeložený list s Havranem, důkaz, že ještě na podzim tu chata stála.

„Byla přesně tady...“ hlesl ve chvíli, kdy to uviděl. Spáleniště. Zčernalý čtvercový půdorys. Nic víc. Možná někdo skutečně pátil minulost. A důkladněji, než jen v podobě starých novin a listů z knihy. Ale třeba to taky byla nešťastná náhoda...

„Byla tu, není tu...“ konstatoval Robin.

podzim 1978

Místností se rozléhá zvuk kytary. V křesle v rohu místnosti, u starých kamen, sedí muž s pleší kmeta, v očích se mu mihotají veselé plamínky. Ano. Přesně takhle si to představoval.

Uprostřed místnosti pevný dubový stůl, kolem něho mnoho židlí, na nich kamarádi. Mladí i staří, všichni do jednoho v zeleném. Místnost tak akorát veliká pro večerní zpívání, ale spát se musí na půdě.

„Bylo tu, není tu

havrani na plotu.

Bylo víno v sudě,

teď tam voda bude.

Není, není tu...“ prozpěvují mladí u stolu. Kytarista jako by Tulákovi z oka vypadl. Otec spokojeně hledí na syna. Tahle docela nová píseň je pro jejich osadu jako stvořená. Kdyby tak Luke věděl, co prohlásil Robin, když sem poprvé přišel...

Že se toho od té doby ale hodně změnilo.

Nade dveřmi hledí na shromáždění neuměle vyřezaná socha Pallas Athény. Ne snad proto, že by se zdejší trampové vzhlédli v antice. Mnohem důležitější je pro ně havran, trůnící na její hrudi.

A hlavně pak nápis T. O. Havrani., nenechávající nikoho na pochybách, že je to přesně ta chata, kterou na zelené louce, v tom krušném roce devatenáct set čtyřicet osm, postavili tři trampové. Na místě, kde šerif Tulák kdysi v staré chajdě našel text Poeova Havrana.

Ale kdo ho tam tehdy zanechal?

Nezjistili. Nikdykrát.

Renáta Nová - Trenky

1. místo + Malý Trapsavec - Próza do 23 let